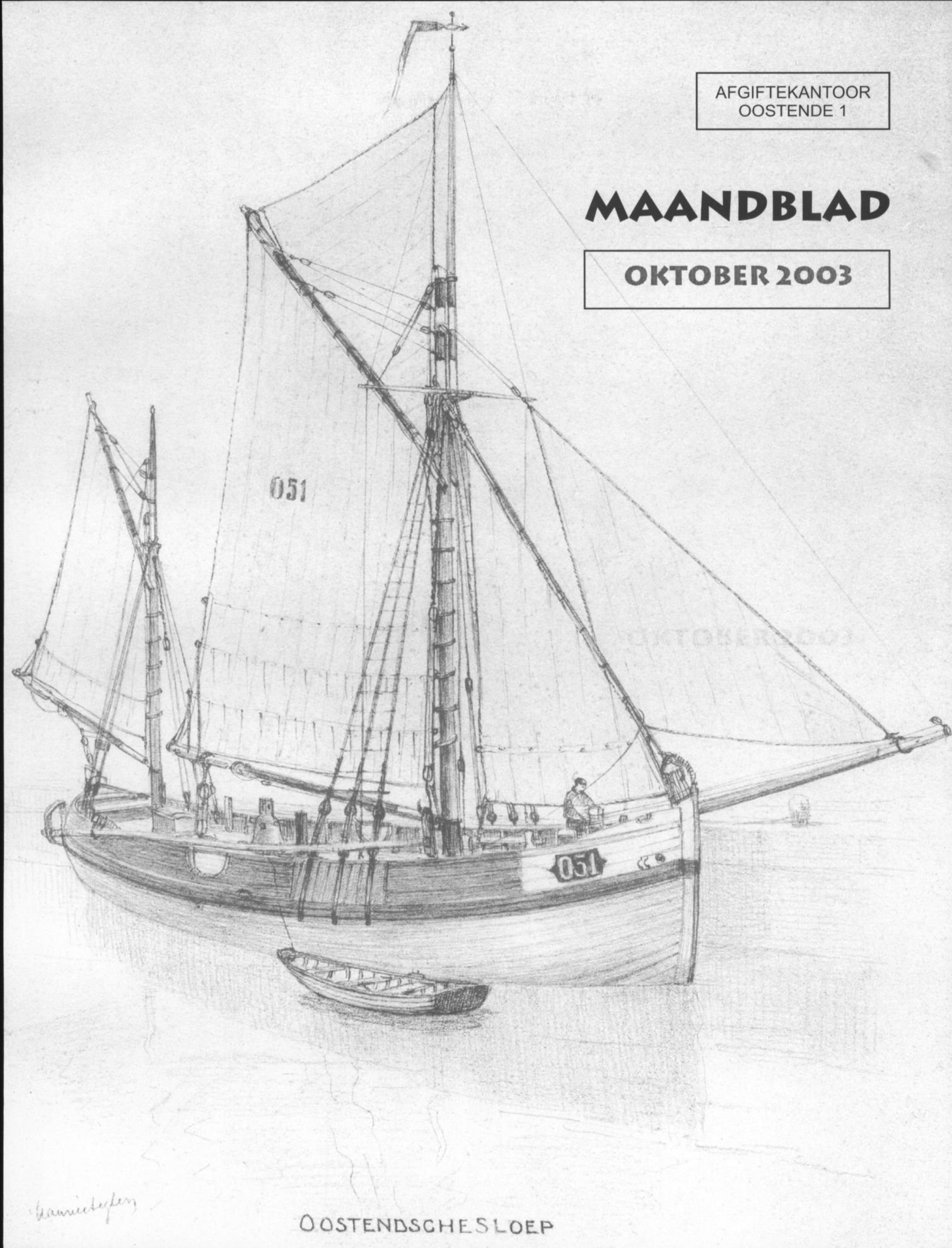

AFGIFTEKANTOOR
OOSTENDE 1

MAANDBLAD

OKTOBER 2003

OOSTENDSCHE SLOEP

DE PLATE

VERSCHIJNT NIET IN JUNI, JULI EN AUGUSTUS

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING "DE PLATE"

Prijs Cultuurraad Oostende 1996

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de CULTUURRAAD OOSTENDE en HEEMKUNDE WEST-VLAANDEREN

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de Kring.

Tekstovername toegelaten na akkoord van auteur en mits vermelding van oorsprong.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG 32

NUMMER 10

MAAND oktober 2003

Prijs per los nummer: 1,50 €

IN DIT NUMMER

blz. 190: **I. VAN HYFTE**: Sint-Sebastiaanstraat 24: een verdienstelijke renovatie.

blz. 192: **M. CAPON**: Velo Club De Zeemeeuw Oostende (deel 1).

blz. 200: **R. JANSOONE**: Oostende en de Zeevisserij tijdens de Eerste Wereldoorlog (4).

blz. 205: **S. VAN DAELE**: Escoffier: zijn verblijf te Oostende en de creatie van de "Sole Ostendaise".

blz. 209: **S. IPPEL**: Het kanaal Oostende-Brugge.

blz. 211: Het Beleg van Oostende: 1604-2004

HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING DE PLATE

Correspondentieadres : Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende.

Verantwoordelijke uitgever: Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende.

Hoofredacteur: Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Rekeningen : 380-0096662-24

750-9109554-54

000-0788241-19

Het Bestuur

Voorzitter:

Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, 8400 Oostende, tel. 059709205.

Ondervoorzitter:

Walter MAJOR, Kastanjelaan 52, 8400 Oostende, tel. 059707131.

Secretaris:

Freddy HUBRECHTSEN, Gerststraat 35A, 8400 Oostende, tel. en fax 059507145.

E-mail: de.plate@pandora.be

Penningmeester:

Jean Pierre FALISE, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende, tel. en fax 059708815.

E-mail: falise.jp@planetinternet.be

Leden:

Ferdinand GEVAERT, Duinenstraat 40, 8450 Bredene.

August GOETHAELS, Stockholmstraat 21/10, 8400 Oostende.

Simone MAES, Hendrik Serruyslaan 78/19, 8400 Oostende.

Valère PRINZIE, Euphrosina Beernaertstraat 48, 8400 Oostende.

Emile SMISSAERT, Hendrik Serruyslaan 4/9, 8400 Oostende.

Nadia STUBBE, Blauwvoetstraat 7, 8400 Oostende.

Gilbert VERMEERSCH, Blauw Kasteelstraat 98/2, 8400 Oostende.

Koen VERWAERDE, A. Chocqueelstraat 1, 8400 Oostende.

Schreven in dit nummer:

Ivan VAN HYFTE: Kastanjelaan 58, 8400 Oostende.

Michel CAPON: Westlaan 9, 8400 Oostende.

Roger JANSOONE: Eikenlaan 12, 8480 Eernegem.

Serge VAN DAELE: Coupurestraat 7, 8450 Bredene

Simon IPPEL: Verenigingstraat 161, 8400 Oostende

De Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate heeft de eer en het genoegen zijn leden en andere belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteit

OKTOBER ACTIVITEIT

Donderdag 30 oktober om 14u30 EN om 20 u

Namiddag- en avondvoorstelling in de conferentiezaal van de VVF, Dr. L. Colensstraat 6

DIAVOORSTELLING

- 1. BOUW VAN DE STADSBIBLIOTHEEK KRIS LAMBERT: 1999-2000**
- 2. OOSTENDE**

Twee diamontages in overvloeiprojectie van **Valère PRINZIE**.

In de eerste wordt de bouw van de nieuwe bibliotheek gevolgd van de eerste bulldozersteek tot de opening in september 2000.

In de tweede montage kadert Valère vertrouwde aspecten van onze stad in: gebouwen, monumenten, haven, strand, natuur.....

Hij laat dingen zien die soms aan ons oog ontsnappen of zorgt ervoor dat we het vertrouwde anders bekijken.

Onze stad het jaar rond in veertig minuten, een ode aan Oostende.

Valère PRINZIE was o.a. 35 jaar bibliotheek-assistent in de Stedelijke Openbare Bibliotheek van onze stad en is al even lang een amateur-fotograaf.

Hij is bestuurslid en stuwende kracht bij fotoclub "De Meeuwen", een vereniging die al meer dan dertig jaar bestaat.

Onlangs werkte hij samen met de schrijvers Charlotte MUTSAERS en Eric DE KUYPER en kunstenaars Liliane VANDENBROECKE, zijn echtgenote, mee aan de tentoonstelling "Stranden en Blikken" in de Venetiaanse Gaanderijen, begin dit jaar.

Op dit ogenblik kunt U zijn foto's onder de titel "Oostendse gebouwen anders bekeken" ook zien in ons eigen Oostends Historisch Museum in de Langestraat.

Het belooft dus een zeer boeiende namiddag en avond te worden.

Zij die onze avondvoordracht niet kunnen bijwonen krijgen nu vooraf de kans met de namiddagvoorstelling, want het zijn dezelfde twee onderwerpen.

Wij rekenen dus stellig op uw aanwezigheid. Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos voor ALLE belangstellenden.

SINT-SEBASTIAANSTRAAT 24: EEN VERDIENSTELIJKE RENOVATIE

door Ivan VAN HYFTE

Altijd heb ik de Sint-Sebastiaanstraat een wat mysterieuze straat gevonden. Donker, smal, anoniem als ze was, gebruikte ik haar als sluipweg naar het hart van de stad. Ik kende wel de lelijke gevel van een weinig aantrekkelijk museum waar religieuze kunst achter stak. Of het restaurant van volksfiguur wijlen Roger DE LEE die aan de overzijde, vóór een Ensoriaanse etalage, als pop "de beste" mosselen serveerde. Of het rariteitenwinkeltje dat uitpuilde van snuisterijen. Ik kwam wel eens Robert LANOYE tegen die de drukkerij Omnia buiten stapte maar als jonge snaak keek ik, vanop de fiets, weinig op naar het ensemble van architect PIL's vier woonhuizen (nrs. 25-31) of diens realisatie op nr. 11 die ik nu wel bewonder om het spel van witte en wijnrode steentjes (bewaren en renoveren a.u.b.!). Maar nooit ging mijn aandacht naar het onopvallend eind-negentiende eeuws herenhuis op nr. 24.

Tot twee van onze Plate-leden, de heer en mevrouw R. TIMMERMANS, mede door de deskundige vakkennis van architect F. VERPLANKEN uit Gent, er een prachtig, stijlvol huis van gemaakt hebben dat model staat hoe je gezellig kunt wonen en leven in onze binnenstad (1).

Wat bracht mijn nieuwsgierigheid nu bij?...

De mij oudst bekende eigenaar die ik gevonden heb, is ene François PERLAU die in 1835, samen met zijn echtgenote Adeleine VENDERHEYDEN, het pand bezat. Het was Gotlieb GOLDBACH die er woonde op het toenmalige nr. 15. Op 25 augustus 1836 verkoopt notaris VAN CAILLIE het huis aan Georges ELLEBOUDT, "slagter" te Oostende, die nog meerdere eigendommen bezat.

Wanneer op 10 november 1844 zijn vrouw, Sophie DECLERCK, weduwe wordt is zij de enige erfgename van perceel 948. Een jaar later, op 27 april 1846, verkoopt dezelfde notaris het eigendom aan Jacobus T'JONCK, kuiper en weduwnaar van Monique DEPOTTER. Bij het overlijden van de man verkoopt notaris LIEBAERT op 17 februari 1869 het in 1861 vergrote pand aan de dochters Rosalie T'JONCK, echtgenote Charles GHEWY, en Pauline T'JONCK. Deze laatste verkoopt op 18 oktober 1871 haar deel in het eigendom aan haar zus Rosalie en aan haar schoonbroer Charles GHEWY.

Rosalie sterft op 5 februari 1883 en de erfenis gaat, notarieel, naar smid Charles GHEWY en zijn minderjarige dochter Marie Rosalie.

13 mei 1884: notaris SERRUYS verkoopt Sint Sebastiaanstraat nr. 28 aan bakker Desiré LELEU. In 1889 wordt het huis opnieuw wat groter gemaakt. Een jaar later (2) komt het in handen van havenmeester Edward SAVOYE, gehuwd met Rosalie LELEU, dochter van Desiré. Die breekt het gebouw af en bouwt het volledig herop in 1894. Om dit huis gaat het hier precies.

Na Rosalies overlijden (3) – ze was ondertussen weduwe geworden – wordt Desiré SAVOYE, "koopman-charcutier", de nieuwe eigenaar van St. Sebastiaanstraat nr. 24 (4-).

In 1906 is er een geneesheer die zich de nieuwe bezitter mag noemen van nr. 22: Hector GOFFIN (5). Vijf jaar later vergroot hij de woonst die in 1914 verkocht wordt aan Edouard THOMAS, een Franse rentenier (6).

De gekende advocaat Charles LAUWERS koopt het op 3 mei 1921 op zijn beurt. Wanneer zijn echtgenote, mevr. SANDERS op 24 oktober 1949 overlijdt, gaat het eigendom naar Charles

LAUWERS (die zelf het huis bewoont) en de kinderen. De doctor in de rechten sterft op 15 juni 1963 en de herenwoning komt in handen van de erfgenamen.

Bij akte van notaris BEYER wordt op 6 september 1967 Aimée DELTOUR de nieuwe eigenares. Op 3 april 1968, akte notarais LACOURT, gaat zij een ruil aan waarbij N.V. Unimo en Georges BOUTELIER, architect in de Karel Janssenslaan 19 in Oostende, het pand in handen krijgen. Deze laatste eigenaars verkopen het op hun beurt, akte notaris LACOURT 10 mei 1973, aan Jean-Marie THIJS, herbergier en Monique DESMAELE.

Het reeds vele jaren leegstaand huis, dat oorspronkelijk bestemd was om gesloopt te worden begon te verkrotten en kwam opnieuw te koop. Bij akte verleden voor notaris VINCKE (7) wordt het pand eigendom van het echtpaar Roger TIMMERMANS-Rosa BUYSE. Na grondige verbouwingen en aanpassingen, binnen en buiten, is het nu een gezellige woning met veel ruimte en licht, midden in de stad.

Zo zie je maar, dat het mits wat creativiteit, mogelijk is om van een oud, verwaarloosd huis, een woongelegenheden te realiseren die voldoet aan alle actuele vereisten van modern en comfortabel wonen.

-
- (1) Op het kadasterarchief West-Vlaanderen/Brugge zijn de gegevens te vinden onder: Oostende 1° Afd. perceel A 948 tot A 948 d.
  - (2) Akte notaris SERRUYS, 26 juni 1890.
  - (3) 3 januari 1900.
  - (4) Akte notaris SERRUYS, 20 februari 1900.
  - (5) Akte notaris VANDER HEYDE, 30 januari 1906.
  - (6) Akte notaris VANDER HEYDE, 24 juni 1914.
  - (7) Akte notaris VINCKE, 01 oktober 1981.

LIDGELD 2004

Het lidgeld voor het lidmaatschap bij de Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate is voor 2004 vastgesteld als volgt

Aangesloten lid	11 €
Steunend lid	15 €
Beschermend lid: vanaf	25 €

Mogen wij vragen gebruik te maken van het hierbijgevoegd stortingsbulletin.

Jean Pierre FALISE
Penningmeester

VELO CLUB DE ZEEMEEUW OOSTENDE (deel 1)

door Michel CAPON

STICHTING

Onder impuls van Leon HINDRYCKX (1) en met medewerking van Hendrik DALLE (2) werden met talrijke wielersfanaten contacten gelegd om een wielersclub te stichten. Op 1 september 1922 werd de stichtingsvergadering gehouden in Café "Sportwereld", Vandersweeplein (3) (het huidige Ernest Feysplein), Oostende, uitgebaat door Julien VANTHOURNOUT (3).

De vereniging werd onder de benaming "De Zeemeeuw" over de doopvont gehouden. Dit door toedoen van de initiatiefnemer Leon HINDRYCKX, die samen met Hendrik DALLE, de eigenaar was van een vissersboot, die de naam "De Zeemeeuw" droeg (4).

De aanleiding tot het oprichten van deze wielersclub was de bouw in 1921 van een nieuwe velodroom in het Maria Hendrikapark. De aandeelhouders van deze piste werden de bestuursleden van de wielersclub. De verantwoordelijke uitbater van de wielersbaan was Camiel VAN BELLEGHEM. Achter de schermen had hij de nieuwe vereniging zijn morele steun gegeven. Hij werd dan ook als erevoorzitter van de "V.C. De Zeemeeuw" voorgedragen.

SAMENSTELLING EERSTE BESTUUR

Op 28 september 1922 werd overgegaan tot de samenstelling van het bestuur:

Erevoorzitter: Camiel VAN BELLEGHEM (5)
Voorzitter: Marcel VANISACKER (6)
Ondervoorzitter: Pol VERHULST (7)
Eerste schrijver: Henri VANCAMPO (8)
Tweede schrijver: Hendrik DALLE (2)
Oefenmeester: Leon HINDRYCKX (1)
Vaandrig: Louis JONGBLOET (9)
Commissarissen: Fernand MOUQUÉ (10)
Victor BROECK (10a)
Herman SCHREIBER (11)
Remi VAN BELLEGHEM (12)

DOEL

Het doel van de vereniging werd schriftelijk vastgelegd door de Algemene Vergadering van 5 november 1929.

Art. 1 van de standregelen bepaalt: "Er is te Oostende ten jare negentienhonderd twee en twintig op den 1e september een sportvereniging gesticht buiten alle politieke gedachten onder de naam van 'Velo Club De Zeemeeuw' hebbende voor doel het uitoefenen van alle velosporten, en zijn leden renners gedeeltelijk te ondersteunen, aan enkele koersen door het bestuur aangekondigd. De club is gevestigd bij de Heer Leon HINDRYCKX, 47 Timmermanstraat te Oostende".

EERSTE LEDEN

Gustaaf VAN SLEMBROUCK van de Hoge Barriere te Stene was de eerste aangesloten renner.

De eerste ondersteunende leden waren:

- Karel STEYAERT (Karel VAN WIJNENDAELE), journalist van "Sportwereld", Burgplaats, Torhout.
- Jerome DIET, vervoerder, Vandyckestraat, Stene.
- Florent DELAHAYE, autohuurder, Koninginnelaan, Oostende.
- Emile ROELENS, brouwer, Koningstraat, Oostende.
- Paul VAN TIEGHEM DE TEN BERGHE, bankier, Aartshertogstraat, Oostende.
- DESWAEF Gebroeders, brouwerij, Wellingtonstraat, Oostende.
- Etienne DERYCKER, brouwer, Leopold I plein, Oostende.
- Medard DECOSTER, bouwstoffen, Kaïrostraat, Oostende.
- Charles DEBOCK, loodgieter, Vrijhavenstraat, Oostende.

EERSTE WERKZAAMHEDEN

De eerste markante activiteit was de feestelijke huldiging op zondag 18 februari 1923 van clublid Jules VANHEVEL, als winnaar van de Brusselse zesdaagse (5 tot 10 februari 1923). Ook zijn winnende ploegmaat, Cesar DEBAETS, werd in de plaatselijke viering betrokken. Beiden hadden van VANKEMPEN-E. AERTS gewonnen met 1 ronde voorsprong. Het programma en de stoet werden op punt gezet door Marcel VANISACKER, Henri VANCAMPO en Camiel VANBELLEGHEM (13).

"Velo Club De Zeemeeuw" zat in de lift. Opnieuw moest er worden gefeest en gehuldigd en dit op 17 september 1923. De leden Jules VANHEVEL, nu winnaar van het Azencriterium in Parijs, en Julien VOLBRECHT, kampioen van Vlaanderen in Koolskamp, waren de gevierden. Journalist Arthur SOENENS belichtte dit gebeuren als volgt: "Vanaf 6 ure verdrong zich een ware menschenzee rond het lokaal Café Sportwereld op het Statieplein, ten einde de kampioenen op waardige wijze te ontvangen.

Toen de gevierden rond 7 ure aankwamen, steeg er een oorverdovend gejuich op, terwijl de muziek een flinke Brabançonne aanhief. Stoetsgewijze werden de feestelingen rond de stad geleid, waarna in het lokaal, een gemoedelijke ontvangst plaats had. Trainingmeester Leon HINDERYCKX nam er het woord uit naam van de club en overhandigde aan elk der gevierden een prachtige bloementuil. Daarna deed Karel VANWIJNENDAELE een passende toespraak, en bedankte uit naam der rijders en uit naam van "Sportwereld" om de groote diensten die "De Zeemeeuw" aan haar leden-renners in 't bijzonder en aan de wielersport in 't algemeen bewijst.

En tot laat in den avond bleef de hartelijkste gulheid heerschen onder de leden van den vierende club" (14).

EERSTE MERKWAARDIGE PRESTATIES VAN DE ZEEMEEUW-RENNERS

Jules VANHEVEL

In 1923 won Jules VANHEVEL (°Koekelare 10 maart 1895 - + Oostende 21 juli 1969) het prestigieuze Azencriterium op de omloop van Longchamps te Parijs, met deelneming van al de beste renners en kampioenen. De Franse pers zag het als volgt: "Jules VANHEVEL a prouvé corum populo, qu'il était bien un as. Et même l'As des As" (Echo des Sports). "VANHEVEL était supérieur à tous. C'est le meilleur qui a gagné (L'Auto). Het jaar erop, 1924, wint Jules opnieuw; ditmaal waren de gangmakers fietsers en tandems. Commentaren: "Une course palpitante de bout en bout et parfaitement régulière, se terminant par la victoire de l'homme dont la presque unanimité des compétences avait fait son favori, et qui se montra réellement le meilleur" (Victor BREYER, 21

september 1924). "La victoire de VANHEVEL est incontestable et je crois incontestée. Elle fait honneur à ce formidable athlète dont la limite des moyens est inconnue" (Louis DELBLAT). "Uw overwinning was 'n groote, ze verdient een groot woord uit een groot hart" (Karel VAN WIJNENDAELE in Sportwereld). Vandaar werd hem in Frankrijk de naam "L'As des As" toebedeeld. Datzelfde jaar (1924) won hij ook nog Parijs-Roubaix in de sprint. De laatste rechte lijn was licht hellend en zowat één km. lang, uitstekend voor de man met de grote versnelling VANHEVEL.

Op de wielervedbanen maakte Jules VANHEVEL in die periode furore bij de zogenaamde flandriens, de groep rond Mac BOLLE (alias Karel VAN WIJNENDAELE). Ook op de Oostendse wielervedbaan behaalde hij op 7 en 8 juli 1923 samen met een andere Zeemeeuw-renner Julien (Katte) VOLBRECHT de overwinning in de 24 uren ploegkoers van Oostende; een herhaling van het jaar voordien 1922 (15).

Albert DEJONGHE

Deze Middelkerkenaar (° Middelkerke 14 februari 1894 - + 9 februari 1981) werd in het voorjaar van 1923 3^e in een keiharde Ronde van Vlaanderen (voor zijn clubmakker J. VANHEVEL). Hij werd winnaar van de 4^e rit in de Ronde van Frankrijk over 412 km van Brest naar Les Sables. Negen maal zou hij aan deze ronde deelnemen, van 1914 tot en met 1926.

Het jaar voordien, 1922, had hij Parijs-Roubaix met voorsprong gewonnen. Na 3/4 wedstrijd reed DEJONGHE alleen ver voorop. Hij begon zich vragen te stellen omtrent de juist te volgen weg. Gezien de hoge voorsprong op het voorziene tijdschema waren er nog geen toeschouwers langs de weg komen opdagen. Hij werd wantrouwig en in Seclin zag hij een bewoner, vertraagde en stopte om hem te vragen of hij zich niet van weg vergist had. Voor DEJONGHE kwam dit succes onverwacht. Een zware verkoudheid had hem de week ervoor immers belet deel te nemen aan de Ronde van Vlaanderen.

Zeemeeuwrenner Julien TUYTTEN in volle actie (1924). Hij was beroepsrenner van 1911 tot 1925. Was de eerste Oostendenaar die de Ronde van Frankrijk, in 1914, betwistte en uitreed (24^e plaats)

Renner Albert DEJONGHE, als favoriet genoteerd, vóór het vertrek van Parijs-Roubaix in 1923. Die wedstrijd had hij het jaar voordien met voorsprong gewonnen. (Foto Pascal SERGENT).

Julien TUYTEN

De Zeemeeuwrenner en Oostendenaar Julien TUYTTEN (° Houplines in Noord-Frankrijk 11 november 1889) had zich voorgenomen om in 1923 opnieuw te starten in de Ronde van Frankrijk, doch zijn vrouw zag het niet zitten (16). In 1914, Julien was toen 24 jaar, had hij reeds de Tour op een 24^e plaats beëindigd. Als afzonderlijke gestart was hij in deze rangschikking 2^e. Hij was de eerste Oostendenaar die deelnam aan de Ronde van Frankrijk, met volgende uitslagen: 16^e in 4^e rit, 12^e in 5^e rit, 12^e in 9^e rit, 9^e in 4^e rit.

Julien was woonachtig op de Torhoutsesteenweg 317 en daarna 273. Gestart als beenhouwersgast werd hij nadien "velorijder" van beroep. Van 1911 tot en met 1925 was hij beroepsrenner. Ook op de piste was hij actief.

Hij reed voor "V.C. De Zeemeeuw" van 1923 t.e.m. 1925. Op 24 december 1961 overleed hij te Denderleeuw, vanwaar zijn echtgenote, Marie VAN ISTERDAEL, afkomstig was.

De 24 uren van Oostende in 1923. Winnaars Jules VANHEVEL en KATTE VOLBRECHT, met tussenin Christine HINDRYCKX, dochter van Leon HINDRYCKX (stichter van "V.C De Zeemeeuw Oostende").

Julien (Katte) VOLBRECHT

Werd geboren te Koekelare op 25 juli 1898.

Hij was 25 jaar en reeds twee jaar beroepsrenner toen deze Zeemeeuwrenner deelnam aan het populaire Kampioenschap van Vlaanderen te Koolskamp op 13 september 1923. Snel en lenig (vandaar de bijnaam "Katte") in de sprint zijnde won hij deze vermaarde wedstrijd tegen kleppers als Pier VANDEVELDE, Lucien en Camiel BUYSSE.

Ingevolge deze overwinning kwam hij via Karel VAN WIJNENDAELE terecht bij een Frans rijwielmerk.

Vanaf dan en tot in 1936 verbleef hij in Frankrijk, alwaar men hem "Banane" noemde, wegens zijn lange en magere gestalte. Na zijn wielloopbaan vestigde hij zich te Oostende. Hij legde zich toe op fietsenverhuur aan toeristen. Begin 1983 (23 januari) struikelde hij thuis, in de Raversijdestraat 22, van de trap en verongelukte.

Benjamin MORTIER

Deze Zeemeeuwrenner was afkomstig van Koekelare (° 19 mei 1891). In 1923 nam hij het vertrek in de Ronde van Frankrijk en werd eervol 21^e.

In datzelfde jaar, 1923, won "V.C De Zeemeeuw" de schaal Graaf BAILLET-LATOURE in de Grote Prijs van Brasschaat met haar renners J. VANHEVEL (individuele winnaar), Benjamin MORTIER en Julien VOLBRECHT.

Jules VANHEVEL, winnaar van de Omloop van de Zeekust voor onafhankelijken op 26 april 1914 over 110 Km. Het was de eerste wedstrijd die VANHEVEL in deze categorie betwistte. Hij was toen 19 jaar. De aankomst greep plaats op het Spiegelmeer in het Maria Hendrikapark, alwaar de renners nog 3 ronden dienden af te leggen. Naast de winnaar Camiel VAN BELLEGHEM (x) met vóór hem zijn zoon Remi.

Camiel VAN BELLEGHEM en de Oostendse wielervebaan

Camiel VAN BELLEGHEM was de basislegger van de bouw van de tweede Oostendse openluchtvelodroom. Begin 1921 werd de bouw aangevat van deze nieuwe wielervebaan. Zij was gelegen op dezelfde locatie als de thans nog bestaande vervallen piste, aan de ingang van het Maria Hendrikapark (in de omgeving van de kazerne); maar wel in tegenovergestelde as-richting.

De velodroom werd door de ingenieurs APOSTEL en MAMPAYE in de steigers gezet. De grond, waarop de piste gebouwd werd, behoorde toe aan de stad Oostende. De aandeelhouders waren de bestuursleden van "V.C. De Zeemeeuw", waarvan Camiel VAN BELLEGHEM de verantwoordelijke beheerder was.

Als huisbewaarder werd Willem VERHULST (17) aangesteld. Hij had er ook zijn adres: Velodroom, Oostende. Begin 1932 werd hij afgelost door Arthur DECERF (18) en dit tot mei 1940.

Op donderdag 16 juni 1921 greep om 15 uur de plechtige opening plaats. De eerste der wedstrijden voor beroepsrenners greep plaats op zondag 19 juni (19). Prijzen der plaatsen: tribune en pelouse: 2 Fr., omheining 1 Fr. (20).

De beginjaren waren zeer florerend. Er werd overgegaan tot het inrichten van een klassieke wegrit van Aarlen naar Oostende over 343 km met aankomst op de piste. De eerste organisatie greep plaats op 11 september 1921 en had als winnaar Marcel BUYASSE (verder Felix SELIER in 1922 en

Maurits DEWAELE in 1923). Nagenoeg ieder week was er een meeting afwisselend beginnelingen, liefhebbers en beroepsrenners.

Reporter SPRINTER gaf in De Zeewacht van 30 juni 1923 volgend sfeerbeeld van de ontmoeting van 24 juni 1923: "De velodroom zat stampvol, en de kaartgevers werden overmand, zoodat de koersen een kwartier na den aangeduiden tijd begonnen, om iedereen toe te laten binnen te geraken voor de eerste proef aan den gang ging". Het moet gezegd dat deze meeting een omnium versierde tussen de zesdagenkoningen VANHEVEL-DEBAETS (die wonnen) en PERSYN-VANDEVELDE.

Maar nadien kwamen er ook mindere zondagen. Aldus was de uitbating van de wielersbaan niet altijd rooskleurig.

Sommige aandeelhouders hadden meer opbrengst van hun ingebracht kapitaal verwacht en zeurden daarover. Waarop Camiel de meeste aandelen van de malcontenten overnam, zodat hij op enkele aandelen na, eigenaar van de piste werd. Op het einde van de twintiger jaren gelastte hij zijn zoon, Remi VAN BELLEGHEM, met het sportief en financieel beleid.

Camiel VAN BELLEGHEM stierf op dinsdag 31 augustus 1937 in zijn woonplaats, de Smet de Naeyerlaan 16, in de ouderdom van 72 jaar (21). Tot aan zijn overlijden was hij erevoorzitter van "V.C. De Zeemeeuw". Hij is één van de baanbrekers van de wielerbeweging in Noord West-Vlaanderen geweest.

VERWIJZINGEN

- (1) Leon HINDRYCKX: ° La Ferté Alais (Fr.) 27 februari 1889. Zelfstandig plafoneerder. Baatte samen met zijn vrouw, Delphina VANHOUTE, het café Sport uit in de Timmermanstraat 47 (thans nr. 53, postgebouw)
- (2) Hendrik DALLE: ° Stene 14 juli 1888. Staatsbediende, Arsenaalstraat 11, Oostende (bevond zich toen ter hoogte van de huidige Bosweg - zie: Straatnamen van Oostende, 1998, Daniël DESCHACHT).
- (3) Julien VANTHOURNOUT: ° Ichtegem 25 juni 1898, herbergier, echtgenote Florentina MALFAIT (° Menen, 20 oktober 1890).
- (4) "De Zeemeeuw" was een niet officieel geregistreerd vissersvaartuig. Het was een sloep met twee bemanningsleden. In 1922 waren er te Oostende 191 officieel ingeschreven vaartuigen (cfr. De Oostendse Visserij - R. DESNERCK, blz. 68). Van de niet geregistreerde vaartuigen zijn geen statistieken voorhanden. Persoonlijk werden door mij opzoeken verricht in het archief van de Monsterzaal te Oostende, Natiënkaai 5. De monsterrollen vermelden uiteraard enkel de ingeschreven vaartuigen. In de Analytische Inventaris van de Monsterrollen ter Visserij (1860-1910) van Gustaaf ASAERT is evenmin sprake van een officieel geregistreerd vaartuig onder de naam "De Zeemeeuw". Evenwel heeft Leon HINDRYCKX, samen met zijn schoonzoon Firmin VANDENBERGHE, in 1930 een nieuw vaartuig op de scheepswerf VANPRAET-VERSCHEUREN te Boom laten bouwen. Het schip was voorzien van draadloze telefonie, dieptemeter en een Deutz-motor van 240 PK. L.: 26 m. Br.: 6,30 m. - H.: 3,20 m. Tonnenmaat: bruto 100,35 hetzij netto 39,02. Het vaartuig werd in 1931 ingeschreven onder 0.310 De Zeemeeuw (bron: voornoemd archief + Belgische Visscherij Almanak 1935 blz. 37).
- (5) Camiel VAN BELLEGHEM: ° Gistel 4 november 1865, bakker, Vandersweepplaats 9, Oostende.
- (6) Marcel VANISACKER: ° Dikkebus 20 april 1884 - + 1961, bankbediende Generale Bankmij., Kapellestraat + uitbater Hotel de Bruges + zelfstandig boekhouder kleine KMO's na W.O.II, de Smet de Naeyerlaan 10, Oostende. Echgenote: Renilde VAN BELLEGHEM, zuster van Camiel.

- (7) Pol VERHULST: de officiële voornaam was Gerard-Polydore, ° Oostende 22 januari 1860, vishandelaar, Langestraat 86, Oostende.
- (8) Henri VANCAMPO: ° Ieper 5 januari 1878, drukker, A. Pieterslaan 3, Oostende.
- (9) Louis JONGBLOET: ° Eernegem 9 april 1890, zuivelhandelaar, Passchijnstraat 10, Mariakerke, nadien Nieuwpoortsesteenweg 162, Oostende.
- (10) Fernand MOUQUÉ: ° Oostende 15 juni 1891, postbeambte, Maria Theresiastraat 49, Oostende.
- (10a) Victor BROECK: niet gekend in de kiezerslijsten van toen. Wel werd gevonden: Victor DEBROCK, ° Oostende 28 september 1875, machinist, Verlaatstraat 2, Oostende.
- (11) Herman SCHREIBER: ° Oostende 2 juli 1891, bureelbediende, St. Petrus en Paulusplein 15, Oostende.
- (12) Remi VAN BELLEGHEM: ° Oostende 23 april 1903, bakker, Vandersweepplein 9, Oostende, zoon van Camiel (zie 5), echtgenote: Eleonora STOER.
- (13) De Zeewacht 24 februari 1923.
- (14) Arthur SOENENS, De Kampioenen nr. 2, 1925, blz. 49.
- (15) In 1920 had VANHEVEL vóór DEJONGHE de Ronde van Vlaanderen gewonnen. Na een maratonontsnapping vanaf de helling van Ichtegem hadden heide renners bij de aankomst een voorsprong van 11 minuten. Van de 85 vertrekkers waren er 27 aangekomen; de laatste had een achterstand van anderhalf uur.
- (16) De Zeewacht 19 mei 1923.
- (17) Willem VERHULST: ° Wilskerke 20 augustus 1901.
- (18) Arthur DECERF: ° Oostende 4 november 1904, stadswerkman, hoek de Smet de Naeyerlaan/Lijndraaiersstraat. Zoon van Henri, zerkenmaker en arduinkapper van het Hazegras.
- (19) De Zeewacht 11 juni 1921.
- (20) De Zeewacht 16 juli 1921.
- (21) De Zeewacht 11 september 1937.

Verdere bronnen: - archief Amedée GEVAERT
                           - persoonlijk archief

door Roger JANSOONE

6. AFTOCHT NAAR OOSTENDE

De vesting Antwerpen werd beschouwd als zijnde moeilijk in te nemen. Er werd dan ook op gerekend dat het Belgisch leger aldaar toch wel enkele maanden zou kunnen stand houden. Doch de vernietigende kracht van de Duitse kanonnen was zo enorm dat dit een illusie bleek te zijn. De forten van Walem en van Sint-Katelijne-Waver werden vrijwel weggeveegd, Dendermonde werd ingenomen, de forten van Lier werden vernietigd, en de buitenste verdedigingsgordel van Antwerpen werd op 2 oktober overrompeld.

Tot 29 september had de Belgische legerstaf er nog op gerekend dat de vesting Antwerpen door de geallieerden zou kunnen ontzet worden. Maar die dag tegen valavond werd het duidelijk dat dit niet mogelijk zou zijn : de Britse en Franse troepen waren nog te ver van Antwerpen en zouden de stad hoogstwaarschijnlijk niet meer tijdig bereiken. Hierop begon de legerstaf de aftocht uit Antwerpen intensief voor te bereiden. Om de aftocht te dekken, werden Britse troepen toegestuurd via Oostende en Zeebrugge. Tevens werd vanaf 5 oktober de kustzone een afzonderlijk militair gebied, onder bevel van generaal BIHIN, militair gouverneur. Op 7 oktober verlieten de Koning en de Belgische regering de stad Antwerpen om hun intrek te nemen in diverse gebouwen te Oostende. Aldus werd Oostende gedurende enkele dagen de feitelijke hoofdstad van België.

Het werd een "elastische" aftocht, in die zin dat de Belgen, vooraleer weg te trekken, de Duitse troepenmacht omheen Antwerpen nog zo lang mogelijk zouden "vastbinden" en aldus beletten zich vrij te maken om door te stoten naar Frankrijk. In die laatste dagen van de belegering van Antwerpen heeft de Belgische infanterie prestaties geleverd zonder voorgaande in zijn geschiedenis. De Belgen weerden zich als duivels, geen enkel fort gaf zich over, doch fort na fort moest door de Duitsers veroverd worden. Onze jongens presteerden het zelfs om verschillende tegenaanvallen uit te voeren en hierbij Duitse steunpunten opnieuw te veroveren. De wereld keek ademloos toe bij dit heroïsch gevecht van David tegen Goliath, ... terwijl de Duitse legerleiding knarsetandend de gang van zaken op de voet volgde.

Op 8 oktober begon de aftocht van het Belgisch leger uit Antwerpen, na het verlies van de laatste forten. Reeds op 9 oktober trok het gros van het leger door de straten van Oostende, een lange sliert van infanterie, ruitery, artillerie, cyclisten. De aanblik van de troepen – vervuild en uitgeput – sloeg de bevolking met ontzetting. Ook werden al de gewonden uit de Antwerpse hospitalen overgebracht naar Oostende, waar ze eerst werden opgenomen in hotels en veldlazareten om vervolgens ingescheept te worden naar Engeland of Frankrijk.

Op 10 oktober, met de val van Antwerpen, arriveert ook de Belgische legerstaf in Oostende om zijn intrek te nemen in "Hôtel du Phare". Daar worden de laatste schikkingen genomen voor de ontruiming van het Belgisch grondgebied tot aan de IJzer ... en meteen ook voor de beslissende slag die daar zal moeten geleverd worden tegen de oprukkende vijand.

Intussen worden de Duitse krijgsgevangenen, het goud van de Nationale Bank, de dossiers van de Ministeries, de dokumenten van de legerstaf, per schip overgebracht naar Frankrijk of naar Engeland. Vervolgens vertrekken in de ochtend van 12 oktober de Koning, de Belgische regering en een aantal leden van het Corps diplomatique naar Le Havre aan boord van een pakketboot. Anderzijds vertrekt de Belgische legerstaf naar Aalter, waar een achterhoede van het leger zich heeft opgesteld om de aftocht te dekken. In een proclamatie van diezelfde datum laat de regering weten dat, samen met de bondgenoten, de strijd wordt voortgezet vanuit Frankrijk.

7. VLUCHT NAAR HET BUITENLAND

Op diezelfde 12 oktober worden , samen met hun gezin, ook de directie van het Zeewezen evenals de loodsen ingescheept. Doch reeds voordien, in de loop van september, was er een uittocht naar het buitenland (vooral naar Engeland) op gang gekomen, vooreerst vluchtelingen uit het binnenland doch daarna in toenemende mate ook Oostendenaars. Van groot belang voor het verder verloop van de bevoorrading van de bevolking (maar dan wel in negatieve zin), is het feit dat vanaf eind september ook de vissers de wijk nemen naar het buitenland, niet alleen uit angst voor het Duits leger maar misschien vooral omdat zij de visserij vanuit Belgische havens niet meer zien zitten. De stoomtreilers trekken naar Engeland (waar zij vrij vlug een visserijvergunning bekomen) en de zeilsloepen zetten koers naar Frankrijk of naar Engeland, allen volgestouwd met meubels en huisraad en met een ongewone bemanning, nl. vrouwen en kinderen, aan boord.

Begin oktober begint paniek te ontstaan onder de bevolking, en na de val van Antwerpen op 10 oktober ontstaan chaotische toestanden, meer bepaald in en om het Zeestation, waar duizenden personen met al hun bagage elkaar verdringen in de hoop een plaats te bemachtigen op een vertrekkende pakketboot. Anderen begeven zich naar Frankrijk, via de Nieuwpoortsteenweg.

Op 14 oktober doet de burgemeester een oproep tot kalmte. Hij wijst erop dat Oostende een "open stad" is, met alle gevolgen vandien, en hij vraagt samenscholingen te vermijden en gewoon thuis te blijven "als Duitse troepen onze stad zouden binnenkomen".

Dit is zijn laatste oproep, want 's anderendaags omstreeks tien uur duiken de eerste Duitsers op in Oostende, een voorpost van acht verkenners die onmiddellijk de weg vragen naar het "Rathaus". Op deze weinig spectaculaire manier begint de bezetting van Oostende, wat echter niet wegneemt dat in Berlijn de "verovering" van onze stad met veel heisa en vreugdeschoten wordt gevierd.

De eerste nobele bezettingsdaad van de nieuwe heersers bestaat in het roven van de stadskas. De buit bedraagt 7.256,52 frank ... en de Stadsontvanger ontvangt hiervoor een "Quittung" zodat administratief alles in orde is ("Ordnung muss sein"). De officier die aan de haal gaat met dit "beschlagnahmtes Geld", is kennelijk een echte bureaucraat, want met ware "deutsche Gründlichkeit" weet hij in de "Quittung" aan te stippen dat "... die Kassenführung an der Hand des Journals von mir geprüft und für Ordnung gefunden würde". Er is ook sprake van het opleggen van een oorlogsschatting, doch dit kan nog wel een paar dagen worden uitgesteld.

Anderzijds is de kennis van aardrijkskunde bij deze wereldveroveraars nog voor enige verbetering vatbaar. Zij laten zich rondleiden in de stad en willen hierbij eerst en vooral van op de zeedijk ingespannen staren in de richting van Engeland omdat zij denken dat men bij zeer helder weer de krijtrotsen van Albion kan zien. Ook zullen zij op de zeedijk kanonnen opstellen met een reikwijdte tot in Engeland ! Aangekomen ter hoogte van het kruispunt "Petit Paris", menen zij reeds te zijn aanbeland in de buitenwijken van Parijs. Wanneer echter blijkt dat Parijs nog iets verder ligt, zijn ze wel graag bereid te poseren voor een "Gruppenbild" achter een bord met de opbeurende slogan "Auf nach Paris !".

Ongewild leveren de Duitsers intussen ook een bijdrage tot het behoud van het pover restant van de Oostendse vissersvloot. Terwijl steeds meer Fritzen de stad binnentrekken, wil "in extremis" een overmoedige schipper zijn kans nog wagen om met een volgestouwde visserssloep zee te kiezen. Maar bij het verlaten van de havengeul wordt hij beschoten, zodat hij ijlings rechtsomkeer maakt en braafjes terug gaat aanleggen aan de kade.

Reeds tijdens de eerste voorafgaande schermutselingen in augustus en september, had zich in Oostende de mare verspreid dat het zo geroemde keizerlijk leger niet alleen bestond uit een stelletje

woeste moordenaars en oorlogsmisdadigers, maar dat het ook niet meer was dan een vulgaire roversbende. Dit wordt ten overvloede bewezen wanneer de Duitse troepen het Zeestation komen bezetten. Ingevolge het chaotisch inschepen van vluchtelingen net voor de aankomst van de vijand, zijn er in dit station gigantische stapels bagage achtergebleven : valiezen, kisten, koffers, manden, enz. De Duitsers storten zich hierop als een bende gieren. Alles wordt vliegensvlug opengereten en in een mum van tijd verandert het station in een kleurrijke rommelmarkt waarin de meest uiteenlopende zaken en voorwerpen achteloos over de vloer verspreid worden. In de orgie van hun overwinningstroef toeien de soldaten zich met prachtige dameshoeden en met "le dernier cri" van de damesmode. Uiteraard is er vooral belangstelling voor goud, zilver en juwelen. Na deze uitbundige plundering biedt het station een desolate en verbijsterende aanblik ...

In de verwarring van de terugtocht had de Britse bevoorradingsdienst in het station een aantal wagons achtergelaten, volgeladen met kostbare levensmiddelen. Deze wagons worden opengebroken en vakkundig leeggeplunderd. Wat niet dienstig is of te veel of overbodig, wordt uitgestrooid, uitgegoten en vertrapd.

Deze Duitse plunderrage werkt echter aanstekelijk op de bevolking, die ook wel beseft dat er magere jaren voor de deur staan. Als een lopend vuurtje verspreidt zich het nieuws dat er zich nog voorraden bevinden in de stapelhuizen van de Tilburyboten. Dit blijkt inderdaad het geval te zijn en in minder dan geen tijd gaan Oostendenaars aan de haal met suiker, bloem, beschuiten, zeep, schoenen, textiel, enz.

De burgemeester en de politie zijn door al die snel opeenvolgende gebeurtenissen totaal overrompeld. In het station laat de burgemeester alle persoonlijke documenten en papieren verzamelen , voor de plunderswaardeloze rommel maar allicht toch belangrijk genoeg om eventueel later aan de rechtmatige eigenaars te worden terugbezorgd. In een dergelijke sfeer eindigt de eerste dag van de bezetting. Eigenlijk geeft die dag reeds in voldoende mate een voorsmaakje van wat de stad hierna te wachten staat.

8. HET BEGIN VAN DE BEZETTING

Niet alleen de eerste dag van de bezetting maar ook de daaropvolgende dagen verliepen nogal chaotisch. Dat was uiteraard vooral het gevolg van het verder verloop der krijgsverrichtingen aan wat voortaan de geschiedenis zou ingaan als "het IJzerfront". Op 18 oktober was immers de slag aan de IJzer begonnen. De uitgeputte restanten van het Belgisch leger (slechts nog ruim 50.000 man) moesten daar stand houden tegen vijf Duitse divisies. Vanzelfsprekend waren zij tegen die overmacht niet opgewassen, en na een week harde strijd werd de toestand zo dramatisch dat er moest worden teruggegrepen naar een aloud en beproefd verweermiddel, nl kunstmatige overstroming van de laagvlakte, in casu het terrein tussen de IJzer en de spoorlijn Nieuwpoort-Diksmuide. Tegen het einde van oktober was dit gebied volledig overstroomd en was het Duits offensief vastgelopen in het water en de modder. En een jarenlange stelling- en loopgravenoorlog kon beginnen.

Niemand was voorbereid op zo'n langdurige en massale oorlogvoering, noch aan het front, noch achter het front, en reeds tijdens de eerste oorlogsmaanden was dit duidelijk merkbaar. De Duitsers hadden gerekend op een snelle overwinning, via een vrije en vlugge doortocht door België en vervolgens een vernietigende tanggreep op het Franse leger, zoals voorheen in 1870. Maar zowel aan de Marne als aan de IJzer liepen zij zich te pletter, zodat zij ijlings hun strategie moesten aanpassen, niet alleen in militair opzicht maar ook wat betreft de bezette gebieden, die zij aanvankelijk behandelden als een oorlogszone waar de troepen moordend en plunderend konden doorheen trekken.

Aan Duitse zijde groeide dus al vrij vlug het besef dat die bezetting wel eens van langere duur zou kunnen zijn, en dat bijgevolg een bepaald beleid moest op punt gezet worden ten aanzien van het bestuur van land en bevolking. Aldus werd België een "gouvernement-generaal" onder leiding van generaal Colmar von Bissing (tot diens overlijden in 1917). Onder dit militair bewind poogden de Duitsers weliswaar het Belgisch overheidsapparaat en de justitie in werking te houden, maar omdat dit gebeurde onder zeer scherpe Duitse controle, verliep die werking erg moeizaam en niet zonder wrijvingen. In Berlijn was er trouwens bestendig onenigheid over de te voeren "Belgienpolitik" (incl. een "Flamenpolitik", doch dat was bijna een onderwerp op zichzelf), maar een constante in dit beleid was in ieder geval een directe en loodzware inmenging in de economie en in de sociale verhoudingen. Hoe dan ook, de economische en sociale gevolgen van deze aanpak (die bezwaarlijk een "beleid" kon genoemd worden) waren voor België rampzalig: in de loop van de oorlog zou de landbouwproductie (voor 1914 al niet zo bijster hoog) met liefst -30 % dalen, terwijl de industriële productie in een nog dieper dal terechtkwam. Ook de financiële en monetaire evolutie werd een regelrechte ramp, nog verergerd door het opleggen van oorlogsbelastingen en de massale invoer van Duitse merken.

Meer bepaald inzake voedselvoorziening ontstond in dergelijke omstandigheden al vrij vlug een (letterlijk en figuurlijk) levensgroot probleem, ingevolge voedselschaarste, prijsstijgingen, woekerprijzen en inflatie (een nieuw fenomeen). Door het verdwijnen van Staatshoofd en Regering (samen met een aantal topambtenaren) was er voor het snel en doeltreffend behandelen van dit nijpend probleem een gevaarlijk vacuüm ontstaan dat de Duitsers blijkbaar niet zelf wilden opvullen. Zeer opvallend hierbij is het feit dat enkele leidende figuren uit de Belgische "haute finance" en industrie onmiddellijk terzake een verantwoordelijkheid op zich hebben genomen die normaliter aan de privé-sector niet toekomt. Aldus ontstond reeds eind augustus 1914 een "Nationaal Hulp- en Voedingscomité" (N.H.V.C.) onder leiding en impuls van de industrieel Ernest SOLVAY, E. FRANQUI (Société Générale) en D. HEINEMANN (SOFINA). Anderzijds werd vervolgens op 22 oktober 1914 te Londen, op initiatief van de Amerikaanse zakenman Herbert HOOVER, de "Commission for Relief in Belgium" opgericht, en gedurende gans de oorlog zou E. Francqui fungeren als verbindingsman tussen beide organismen. Gaandeweg (en noodgedwongen) zou dit N.H.V.C. in toenemende mate een zeer autonome rol gaan spelen, ... uiteraard tot groot ongenoegen van de bezettende overheid, die echter geen valabel alternatief in de plaats kon stellen. Beschikkend over een doeltreffende structuur en een netwerk van ruim 125.000 agenten en medewerkers, werd het N.H.V.C. uiteindelijk zelfs een min of meer officieuze regering in bezet gebied, met nauwe contacten in het buitenland, meer bepaald met de Belgische regering in Le Havre, de geallieerden en de USA.

In oktober en november 1914 was men zich in Oostende van die initiatieven op nationaal vlak nog niet echt bewust ... en had men trouwens op dat ogenblik wel andere bekommernissen van meer lokale aard. Oostende bevond zich immers in de oorlogszone, zeer dicht achter het front. De onmiddellijke zorg van de Duitse bevelvoering ging naar de krijgsverrichtingen aan het IJzerfront ... en dat verliep voor hen zeker niet naar wens. Het werd een voortdurend terugvoeren van (uiteengeslagen) troepen en een aanvoeren van (verse) troepen, en het wisselend karakter van de in Oostende tijdelijk verblijvende soldaten was dan ook niet van aard om rust en orde te garanderen in de stad. Zij werden ingekwartierd in onbewoonde villa's en leegstaande woningen, die zij in de kortste keren omtoverden tot een vuilnisbelt. Zelfs het meubilair en het huisraad van de koninklijke villa bleven niet onaangeroerd. Ook werden huizen opengebroken van hen die gevlucht waren naar het buitenland. Vooral de wijnkelders waren hierbij erg in trek. De gevolgen hiervan laten zich raden! Gaandeweg verlegde hun aktierrein zich ook naar hotels, restaurants en cafés (zelfs naar "Hôtel Bristol" waarvan de eigenaar nochtans een Duitser was). Uiteindelijk werden ook gesloten winkels opengebroken en geplunderd.

In tegenstelling tot de gewone soldaten en onderofficieren gedroegen de Duitse officieren zich veel beschaafder. Ze hadden een vaste pleisterplaats gevonden in het "Hôtel du Phare", waar zij zich te goed deden aan uitgebreide banketten en uitgelezen wijnen, dranken en sigaren, ... terwijl de rekening telkens ten laste viel van het Stadsbestuur.

Intussen was er, naast al die plunderingen voor eigen rekening, ook een officiële vorm van plundering op gang gekomen, en dit onder de benaming "Requisitionen" (opeisingen). Voor de onmiddellijke noodwendigheden aan het front werden vooreerst alle paarden en rijtuigen opgeëist. Doch de opeisingen werden pas echt zorgwekkend wanneer ze de voedselvoorziening van de burgerbevolking in het gedrang dreigden te brengen. Reeds op 18 oktober moest het Stadsbestuur niet minder dan 20.000 kg brood leveren. Op 21 oktober werd vis en vlees opgeëist.

Met ingang van 22 oktober werd trouwens iedere vorm van visvangst verboden. De inventaris van de in Oostende achtergebleven visserssloepen biedt overigens geen vooruitzichten op een omvangrijke visserij-activiteit : de O.100, O.15, O.45, O.192, al met al welgeteld vier sloepen! Het kon zelfs slechts één sloep geweest zijn (nl. de O.100), ware het niet dat, zoals hoger beschreven, de O.15 bij de verovering van Oostende op 15 oktober een ultieme vluchtpoging had moeten staken, en ware het niet dat de O.45 en de O.192, zich van geen kwaad bewust, terugkerend van de visvangst op 16 oktober de haven waren binnengelopen. Gelukkig zouden er achteraf nog enkele sloepen opdagen, die in de algemene verwarring van die eerste dagen werden beschouwd als zijnde gevlucht naar het buitenland.

Doch zelfs met de opeisingen, ofschoon "officieel", begint het allengs ook uit de hand te lopen, en wel in die mate dat de Ortskommandant zich op 23 oktober ertoe genoodzaakt voelt (uitsluitend in het Duits) volgende "Bekanntmachung" uit te vaardigen (die, tussen de regels, laat doorschemeren dat er valse "Requisitionen" in omloop waren): "Im Stadtgebiet Ostende sind Requisitionen nur gultig gegen Abgabe eines Requisitionsscheines, welcher die Unterschrift eines Offiziers und ein Dienstsiegel trägt. Das empfangende Truppen- oder Marine-Teil muss auf dem Schein deutlich bezeichnet sein. Requisitionen von Wein und Zigaretten bedürfen die Genehmigung der Ortskommandantur"

(wordt vervolgd)

ESCOFFIER: Zijn verblijf te Oostende en de creatie van de "Sole Ostendaise"

door Serge Van Daele

Wie een hotelopleiding of kookcursus gevolgd heeft, kwam zeker reeds in contact met de keukenbereiding "Sole Ostendaise". Volgens de richtlijnen van het Departement Onderwijs in september 1980, waar het Nederlands in de hotelopleidingen gepromoot werd, vertaald op de restaurantkaart als "Zeetong naar Oostendse wijze". Maar wie was de architect van dit gerecht en wanneer serveerde men deze exquise bereiding voor het eerst?

Mijn hobby als verzamelaar van prentkaarten van en documentatie over de oude hotels en horeca van Oostende bracht terzake opheldering.

Wie was Escoffier ?

Auguste Escoffier¹, zoon van de hoefsmid van het dorp, kreeg de microbe van het koken te pakken dankzij zijn tante, die een klein maar keurig hotelletje exploiteerde te Nice. Via een vriend van de familie die maître d'hôtel was in het Parijse restaurant "Le Petit Moulin Rouge" komt Escoffier terecht op de befaamde Champs Elysées. Hij start in de grote keukenbrigade en begint een snelle carrière naar de top als "chef de cuisine".

Enkele van zijn troeven zijn orde en systematiek in de keuken.

Zijn grootste verdienste is vooral dat hij de eenvoud bracht bij de bereidingen van gerechten in vergelijking met de protserige versieringskunst van de 19e eeuw.

"Toujours faites simple" was dan ook zijn leuze.

Escoffier schreef ook graag. Dankzij die gave is zijn levenswerk bijna volledig bewaard gebleven: 6000 menukaarten, dagboeken, kookboeken, tijdschriften, originele recepten zijn nog steeds te raadplegen in het archief. Hij was zich welbewust van de evolutie van de kookkunst en hij voorzag dat zijn werk voor ca. 50 jaar gelegenheid zou bezitten en daarna herzien zou moeten worden.

A. Escoffier

Zijn woorden werden bewaarheid met de revolte van meesterkok Paul Bocuse in de jaren 1965-1975.

De schitterende carrière van Escoffier kende een hoogtepunt tussen 1890 en 1905. In die periode is César Ritz² zijn beste vriend, en samen openen ze (of leiden ze de eerste openingsmaanden) van o.a. het Ritz hotel te Parijs, het Savoy-hotel te Londen, de Adlon te Berlijn, de Carlton te Londen enz.. Van de Duitse Keizer Wilhelm II kreeg hij de titel "Keizer der koks".

Escoffier en Oostende

In 1897 krijgt Escoffier het voorstel om de keukens op te starten van het Royal Palace Hotel te Oostende. De vraag wordt gericht door de raad van beheer van de Compagnie Internationale des Wagons-Lits. De voorzitter van deze raad is Dhr O. Neef-Orban, een nijveraars uit Luik.

¹ Villeneuve-Loubet (Fr.) 1846 - Nice 1935

² als eigenaar of als hoteldirecteur

De Compagnie des Wagons-Lits barst in 1896 uit haar voegen van dynamisme met het succes van de expresstreinen en de slaapwagens. Wanneer gekroonde hoofden aankomen in stations in Europa verwachten ze dezelfde luxe en service in hun hotel als op de treinen. Het klassieke hotelwezen (anno 1890) was namelijk verstoken van zaken met een voldoende standing.

De maatschappij gaat dus zelf grote hotels bouwen en beheren die in staat zijn haar passagiers op de voornaamste punten van het internationale verkeer te verwelkomen.³

Escoffier is in 1898 52 jaar oud en op het toppunt van zijn carrière. Hij reist Europa rond om keukenbrigades op te starten, lezingen te geven betreffende hygiëne in de keuken (toen al!) en grandioze feestdiners te dirigeren.

Royal Palace Hotel

Op 5 juni 1898 is hij te Parijs om de opening van het Ritz hotel in goede banen te leiden. Begin juli komt hij naar Oostende. In september vinden we hem terug in Caïro.

Men kan een vergelijking maken met de gastronomische weekends die tussen de jaren '60 en '80 met wisselend succes in het casino georganiseerd werden. Heel wat beroemde huizen en topkoks deden Oostende aan. Dhr Van Geel, uitbater van het Thermae hotel, deed in 1994 nog een poging om de gastronomische weekends herop te starten, met de komst van Michel Troisgros, driesterrenkok uit Roanne (Fr.) en met medewerking van de hotelschool, doch het bleef bij dit ene initiatief.

Op vraag van Dhr Carlos Van den Driessche, één van de directeurs van de uitbating, is ook meesterkok André Henry van het Cécil hotel te Kopenhagen aanwezig bij de opening van het Royal Palace hotel. In feite zijn er gans de maand juli 1898 openingsfeesten in het hotel. Mijn opzoekingen leverden 4 feesten op: een openingsreceptie met voorstelling van het hotel aan de pers, een inhuldigingsbanket met een menu van 16 gangen, royaal overspoeld met champagne die speciaal voor het hotel was geselecteerd met persoonlijk etiket, een muziekfeest in de grote feestzaal met een symfonie-orkest eigen aan het hotel en een groot bal voor de binnen- en buitenlandse adel. Het waren dus drukke tijden voor de keuken- en restaurantbrigade.⁴

De "Sole Ostendaise"

Tot aan 1900 was het lijvige tweedelige werk "La cuisine classique"⁵ aanwezig in elke keuken die zichzelf respecteerde. Helaas, zoals eerder gemeld, had men meer aandacht voor de presentatie van de gerechten dan voor de werkelijke inhoud en smaakafwerking. Alle gerechten staan veelal door elkaar en van orde is geen sprake. Het boek staat vol met prachtige afbeeldingen van pronkstukken die gemaakt werden in ijs, vet of suiker.

Beeldhouwen, ijsmodellen kappen en decoratief kleuren werden toen ook vereist van een "chef de cuisine"!!

Escoffier wilde daar komaf mee maken en stelde zijn eigen standaardwerk samen, "Le Guide Culinaire".⁶ Overzichtelijk, per rubriek en product geordend, stelde hij zo niet alleen de klassieke Franse keuken te boek maar ook een ganse reeks internationale recepten.

³ In 1898 wordt met dit doel een dochtermaatschappij opgericht. De Compagnie des Grands Hôtels bouwt luxe hotels te Peking, Oostende, Monte-Carlo, Nice, Istanboel, Lissabon, Caïro enz...

⁴ Escoffier was niet groot van gestalte. Daarom zou hij schoenen met hoge hakken dragen om boven de potten en pannen uit te komen. Deze schoenen zouden gemaakt zijn door een Oostends klompenmaker. De schoenen zouden zich bevinden in het museum te Villeneuve-Loubet. Deze gegevens heb ik niet naar waarheid kunnen controleren. Ze kwamen bij mij via mondelinge overlevering.

⁵ La cuisine classique – Urbain Dubois et Emile Bernard - 1872

⁶ Le guide culinaire – A. Escoffier – Flammarion, Editeur, Paris 1-11-1902 Eerste editie

De "Guide Culinaire" is tot op vandaag nog een bestseller⁷ en wordt aanzien als de "Bijbel" van de keuken. Elke epicurist, gastronoom, kok, zaalmeester, of levensgenieter moet dit boek gewoonweg bezitten. Het boek is trouwens ook een baken tijdens nationale en internationale wedstrijden.⁸

Dat de Oostendse zeelucht zal ingewerkt hebben op de culinaire inventiviteit van Escoffier hoeft geen betoog. Reeds bij de eerste editie van de "Guide Culinaire" in 1902 wordt Oostende 3 maal in verband gebracht met een recept, namelijk "Filets de Sole à l'Ostendaise", de "Rissoles à l'Ostendaise" en de "Barquettes d'huitres dites à l'Ostendaise".

Wat een eer voor Oostende want in de "Cuisine classique" van 1872 is er van een Oostendse bereiding geen sprake.

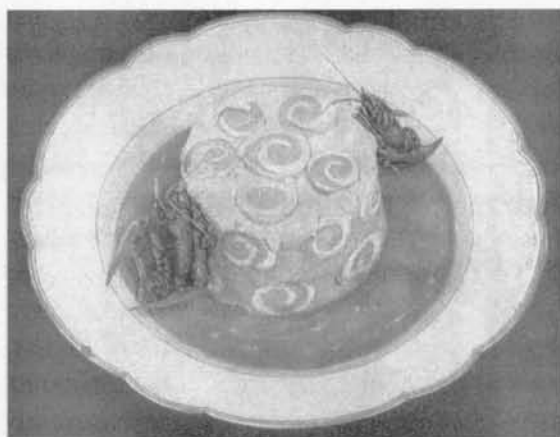
Keukenbrigade van het Ritz hotel te Parijs vergelijkbaar met die van het Royal Palace

Oostende (met de verse vis en de oesters) zat dus duidelijk in de lift want de op 8 maart 1914 gepubliceerde "Répertoire de la Cuisine" vermeldt maar liefst 7 recepten gewijd aan Oostende. Oeufs pochés à l'Ostendaise, Omelette Ostendaise, Coquilles St. Jacques Ostendaise, Maquereau à l'Ostendaise, Sole Ostendaise, Turbot Ostendaise en Tartelette Ostendaise.

Dit boek is een vereenvoudigde versie van de "Guide Culinaire", meer bedoeld om vlugge informatie door te geven aan koks en zaalmeesters betreffende een bepaalde garnituur of recept.⁹ Het boek werd samengesteld door leerlingen van Escoffier.

P. Dagouret plaatst in zijn "Abrégé de cuisine" van 1922 zelfs een "Potage Ostendais".¹⁰

En in de "l'Art culinaire Moderne" van 1936 is er sprake van een "Pompadour de filets de sole à l'Ostendaise" – een culinair hoogtepunt in het menu dat dikwijls geserveerd werd op het paleis van de Franse president ter gelegenheid van de ontvangst van buitenlandse gasten!!¹¹

Pompadour de filets de sole

⁷ 11e Editie

⁸ o.a. Beste Junior Kok van België, Prosper Montagnée ...

⁹ TH. Gringoire et L. Saulnier – Le Répertoire de la Cuisine – Dupont et Malgat Paris 1914

¹⁰ P. Dagouret – Abrégé de cuisine 1922 Petite Encyclopédie du restaurateur – Flammarion Paris

¹¹ l'Art Culinaire Moderne – H. Pellaprat – Comptoir Français du Livre 1936-Paris

De “Sole Ostendaise” volgens Escoffier.

Letterlijk: *Masquer les filets de farce de poisson; les plier et les pocher avec beurre et fumet de poisson. Dresser en turban avec, au milieu, 8 huîtres pochées et ébarbées. Napper de sauce Normande additionnée de la cuisson réduite ; placer une lame de truffe sur chaque filet, et entourer de petites croquettes de filets de sole façonnées en forme de losanges.*

Uitleg

Oorspronkelijk gaat het om “Filets de sole”, dus zeetongreepjes.

De zeetong wordt gefileerd en de tongreepjes worden ingesmeerd met een “farce” van vis. Escoffier pureerde graag wijting (zeer doordringende smaak) waaraan hij wat rivierkreeftenboter toevoegde.

De tongreepjes worden geplooid met de buitenkant naar binnen en gepocheerd in visfumet en boter. Sauce Normande: is een visveloutésaus met champignonkookvocht en mosselkookvocht. Afgewerkt met room, eierdooiers en roomboter.

De gepocheerde tongreepjes worden geschikt in tulbandvorm en in het midden van de bereiding komen er gepocheerde (Oostendse) oesters. Het geheel wordt overgoten (genappeerd) met de saus.

Op elke tongfilet komt er een schijfje truffel en de schotel wordt versierd met kroketjes van zeetong. Dit zijn filets van zeetong die in zeer fijne reepjes gesneden worden (losanges), ingesmeerd met wat visfarce en gehakte champignon en gehakte truffel. De filets worden gepanneerd met eiwit en chapelure (broodkruim) en gefrituurd.

Escoffier is uiteraard met de Oostendse oesters in contact gekomen tijdens zijn verblijf in het Royal Palace. In de “Guide Culinaire” adviseert hij om geen oestersap te gebruiken in bereidingen vanwege de te sterk gezouten smaak. In de laatste decennia der 19^e eeuw werden de “Ostendaises” of “Perles d’Ostende” ook “Royal d’Ostende” genaamd, een zo goed als onmisbare gang op de tafels van alle Europese paleizen en luxe-restaurants. In 1898 (jaar van de opening van Royal Palace) werden maar liefst 357.791 kg oesters ingevoerd van Engelse havens om uitgezet te worden in Oostendse parken, waar ze in het zoute water hun eigen verfijnde smaak en het gegeerde blanke vlees verkregen.¹²

De verdwijning van de Oostendse oesters, Wereldoorlog II, het sociaal toerisme, de smaakloze fastfoodcultuur enz... allen droegen ze hun steentje bij tot de vervlakking van klassieke bereidingen (niet alleen van de “Sole Ostendaise”).

Hier doet men er garnalen bij, daar doet men er mosselen bij, sommigen maken er gewoon een potje van met zeevruchten en groene kruiden enz...

Toch ben ik verheugd omdat ik het gerecht aantrof op 18 restaurantkaarten van restaurants en hotels in Oostende (studie juli 2003).

Een hemels geschenk van een kok die 105 jaar geleden voor korte tijd in Oostende was, maar die toch de gastronomische waarde van onze stad op de wereldkaart plaatste.

---

¹² Oostends Oesterboek – R. Halewyck en N. Hostyn Oostende 1978

Het Kanaal Oostende –Brugge (1)

door **Simon IPPEL**

In het jaarboek van de Heemkundige Kring van Bredene "Ter Cuere" -2002 heeft Raymond Vancraeynest een prachtige uiteenzetting gegeven over het historisch ontstaan van de sluis van Plassendale. Als laatste bladzijde is niet verder ingegaan op de troebelen die de aanleg van het kanaal en zijn gevolgen die het toen bij de schippers heeft te weeg gebracht.

Even herhalen wat vooraf ging.

1648 was een zeer belangrijk politiek feit. Het maakte door de vrede van Munster een einde aan de tachtigjarige Oorlog. Het was in feite de verzoening tussen de Republiek der Verenigde Nederlanden en het Koninkrijk Spanje. Maar de gevolgen voor onze gewesten waren erg: de Schelde en het Zwin bleven gesloten zodat Antwerpen, Gent en Brugge geen scheepvaartroute meer hadden naar zee.

De Zuidelijke Nederlanden konden echter wel rekenen op de haven van Oostende en de Brugse handelaars hoopten dat het "stadje" aan de zee een voorhaven zou zijn van de aloude metropool en dat ze na meer dan een eeuw crisis terug een maritieme welvaart te verwerven.

Toen de verbinding Oostende-Brugge-Gent in 1618 tot stand kwam begonnen de twisten tussen de schippers van die steden. Het werden kibbelpartijen en zelfs processen. Zo vonden de Bruggelingen dat een schip dat in Oostende van overzee aankwam en voor Brugge bestemd was, niet door de Oostendenaars mocht worden overgeladen (2). Wanneer hij echter voor Gent bestemd was, dan vonden ze dat dit in Brugge moest worden overgeladen.

En niet te Oostende (3).

De Bruggelingen wilden echter niet uitsluitend afhankelijk zijn van Oostende en daarom hadden ze reeds een grote inspanning geleverd en een vaarweg klaar gemaakt naar Duinkerke (4). Maar door de Vrede van de Pyreneeën, gesloten tussen Spanje en Frankrijk waarbij Artesië bij Frankrijk werd ingelijfd, ging deze vaarweg in 1659 verloren.

De Bruggelingen hadden feestgevierd bij de vrede van Munster door allerlei manifestaties: een Te Deum, een banket, klokken werden geluid, salvo's afgeschoten, muziek gemaakt, toneel gespeeld (5) en een groot vuurwerk (6) afgeschoten.

Aan hun vreugde voor het winnen van de vrede kwam in 1662 een definitief einde omdat de Engelsen de haven van Duinkerke aan de Fransen hadden verkocht. Dus moest men wel Oostende als waterweg kiezen (7).

Dit kanaal moest dringend aangepast worden voor zeeschepen. Tussen mei en december 1664 werd deze verbreed en uitgediept opdat schepen van meer dan 300 ton erdoor konden varen. Met man en macht werd in een minimum van tijd deze werken uitgevoerd.

De geldelijke middelen kwamen uit Brugge. Eerst uit de kas van het maalderecht, dan werden leningen uitgeschreven en vervolgens leenden Burgmeester en Schepenen uit eigen zak.

Francesco DE CASTEL-RODRIGO was benoemd tot nieuwe markgraaf in de Zuidelijke Nederlanden en kwam verschillende malen de werkzaamheden inspecteren (8).

Op 20 juni 1664 begon de uitdieping en op 28 december trok de gouverneur CASTEL-RODRIGO van Brugge over Nieuwpoort naar Oostende om vandaar op 31 december door het verbrede en verdiepte kanaal naar Brugge terug te varen (9).

In februari 1664 had de landvoogd aan de Brugse schippers de algemene vrije doorvaart toegestaan op alle vaarwegen in Vlaanderen. Dat vonden ze uitstekend, maar ze aanvaardden niet dat aan de schippers van andere steden hetzelfde werd toegekend.

De Brugse schippers stonden erop dat de zeeschepen die via Oostende en Brugge landwaarts vaarden en te Brugge hun goederen gingen lossen op kleinere "lastbrekers" om zo hun Middeleeuws voorrecht te behouden. Dit voorrecht was een voorbijgestreefd en oneconomisch recht dat aangevochten werd door reders en handelaars (10). Deze laatsten vonden dat het privilege niet meer van toepassing was en met deze gedachte was het centraal bestuur te Brussel eens.

Zo kwam op 21 februari 1664 een schip toe te Oostende met bestemming Gent en wilde zonder "lastbreken" doorvaren. Hij werd aan de ketting gelegd. Waarop de Oostendenaars met een Hollands en Engels schip, de doorvaart voor Brugge bestemd, verhinderde.

Maar Brugge nam dit niet. Toen een paar schepen in mei 1664 komende uit Oostende met zout voor Gent werden gesignaleerd, werd op 12 mei door "moetwillige gasten" de kaai aan de Gruuthusebrug in het water gegooid en aan de Eekhout- en Meebrug lichters tot zinken gebracht om de doorvaart voor grote schepen onmogelijk te maken.

Protesten liepen uit de hand: van de notabelen uit Brugge werden ruiten ingegooid, opruiende biljetten aangeplakt en scheepsladingen werden gegijzeld. Zelfs het volk werd tot oproer aangezet. De avondklok werd ingesteld en zes schippers werden van hun bed gehaald, maar deze bleken onschuldig.

Dagelijks werd te Brugge omgeroepen, dat wie mensen kon verklikken 200 gulden kreeg. Later is het zelfs tot 3000 gulden opgevoerd. Tevergeefs, niemand meldde zich aan om te verklikken.

Tussen Scheepsdale en de Dampoort werd te Brugge een afdamming gemaakt en om geen al te groot gezichtsverlies te lijden deelde men mede dat deze nodig was voor de uitdieping.

Steeds braken er rellen uit te Brugge, schepen werden met stenen bekogeld en zelfs tot zinken gebracht. Deze feiten bleven zich zelfs een eeuw lang voordoen tot in 1763 de gouverneur-generaal Karel van Lotharingen het "lastbreken" definitief afschafte en de vrije doorvaart verzekerde.

De schippers van Oostende, Brugge en Gent gaven zich nog niet gewonnen en ze bleven heftig protest aantekenen tegen de Staten van Vlaanderen, tot het keizerlijk decreet van 21 januari 1788 een algemene vrije doorvaart verzekerde.

Dit alles duurde meer dan 170 jaar, wat aanduidt hoe groot de macht en de invloed was van sommige vastberaden schippers die voor niets terug deinsden om hun voorrechten te behouden.

Welke de eigenlijke reacties van de Oostendse schippers zelf in feite waren, kon men niet uitmaken in deze geschriften. Maar dat het geen "doetjes" waren is onbetwistbaar.

---

(1) Samenvatting met betrekking tot Oostende uit "Makelaars en Handelaars" door A. VAN DEN ABEELE en M. CATRY, een publicatie van de kamer voor Handel en Nijverheid uit Brugge (1992-blz. 208).

(2) Overladen was het overbrengen van de lading op een binnenschip (binnenlander).

- (3) Oostende had dan in feite niets meer te doen.
  - (4) Dat reeds klaar was in 1641.
  - (5) Op de markt van Brugge en die echter eindigde in een vechtpartij doordat ze “bi dranken” waren.
  - (6) Op 01 mei 1660 werd voor de eerste maal vuurwerk gemaakt zoals we het nu nog kennen (?). Voordien waren het Bengaalse vuren en brandende pektonnen.
  - (7) Brugge heeft steeds iets tegen Oostende gehad. Was het omdat Brugge zeer katholiek was en Oostende niet?
  - (8) Maar geld uit zijn zak, dat is er niet gekomen.
  - (9) In dergelijke korte tijd was het werk Oostende-Brugge af. Men vraagt zich af hoeveel manschappen er met schop en kar daar voor nodig waren?
  - (10) Onder andere ook door Oostendenaars.
-

HET BELEG VAN OOSTENDE: 1604-2004

In tegenstelling tot onze noorderburen kunnen wij ons moeilijk voorstellen welke ingrijpende veranderingen het Beleg van Oostende heeft teweeggebracht op sociaal, politiek, godsdienstig, economisch, staatkundig en militair vlak.

Inderdaad, deze Spaanse Pyrrhusoverwinning luidde eigenlijk het einde in van hun honderdjarige wereldhegemonie en het prille begin van de Hollandse Gouden Eeuw.

De geschiedenis van dit Beleg bleef eeuwenlang heel wat mensen boeien en tot het begin van de vorige eeuw vormde het een hoofdstuk in de krijgsgeschiedenis bij de opleiding in militaire scholen.

Reeds in 1604, bijna onmiddellijk na het einde van het Beleg van Oostende, verscheen het eerste manuscript in het Nederlands, onmiddellijk daarop gedrukt in een Duitse, Franse en een Engelstalige versie. Daarna verschenen regelmatig, ja zelfs nog in 2003, erudiete werken over deze historische scharnierperiode.

Met een tijdelijke tentoonstelling van de voornaamste boeken, artikels en prenten daarover wenst de Heemkundige en Geschiedkundige Kring “De Plate”, van 15 juli tot 15 september 2004, in ons museum, mee te werken aan de herdenking van het “Beleg van Oostende”.

Het is onze wens om deze tentoonstelling bij voorkeur te stofferen met boeken, artikels en prenten over het Beleg die in het bezit zijn van onze leden. Daarom richten wij een oproep tot alle leden van onze vereniging met de vraag of zij hierover iets in hun bibliotheek bezitten en bereid zijn om dat gedurende drie maanden beschikbaar te stellen om in ons museum in gesloten kasten ten toon te stellen.

Wij vragen U hierover contact op te nemen met onze voorzitter, dhr. Omer VILAIN, Rogierlaan 38/11, te Oostende (tel. 059/70.92.05) en hem te laten weten over welke werken, artikels of prenten U beschikt. Onze hartelijkste dank bij voorbaat.

De beheerraad

EEN MENSELIJK PORTRET VAN EEN INTRIGEREND STAATSHOOFD

In oktober 2003 verschijnt van de hand van Michel CAPON, ons geacht lid, het boek "Prins Karel, seigneur van Raversijde".

Toen Koning Leopold III na de Tweede Wereldoorlog gedwongen in het buitenland verbleef, werd zijn broer Karel plaatsvervangend staatshoofd van België. Vijf jaar lang zou prins Karel regent van België zijn: 1945-1950.

Bij de terugkeer van Koning Leopold III uit ballingschap verloor prins Karel niet alleen het regentschap maar ook elk contact met de leden van de koninklijke familie. Hij trok zich terug op zijn verblijf in Raversijde.

Daar ontstonden vele kleurrijke verhalen bij de bewoners.

Michel CAPON, Oostendenaar van geboorte, verzamelde persoonlijke getuigenissen van de bewoners van Raversijde en omstreken, die hij herwerkte tot een volks "document humain".

Smeuïge "petites histoires" over de laatste graaf van Vlaanderen

Over de "pot à l'eau", kersen en maîtresses

Kroniek van een edel man in een volkse omgeving

Uitvoering: paperback
Omvang: 176 pagina's
Formaat: 14 x 20,9 cm
Prijs: 14,90 €
ISBN 90-443-0865-3

OPENINGSDATA MUSEUM IN 2003

- Elke zaterdag
- Doorlopend van 14 juni tot en met 14 september (gesloten op dinsdag)
- Gedurende de schoolvakanties (gesloten op dinsdag)

Telkens van 10u tot 12u en van
14u tot 17u

Onze prijs = uw profijt
Uw kleurenfoto's manueel
afgewerkt volgens de
modernste technologie
met multi-scanner

**COCK
CAMERA
SERVICE**

Hoek Jozef II straat en
Christinastraat - Oostende

*Waar kwaliteit nog
vakmanschap is*

UITVAARTVERZORGING · FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het uitvaartkontra^kt
is de absolute zekerheid
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf geen financiële
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53